

1 pav. Apie 1812 m. A. Adamo pieštas Trakų vaizdas.
Fig. 1. The image of Trakai drawn by Albrecht Adam circa 1812.

negalima sieti su teritorijoje buvusiu kultūriniu sluoksniu. Permaišytoje žemėje gausu durpių, ypač trasos R gale. Juodos durpingos žemės sluoksnis rastas ir šurfe 3. Piešinyje vaizduojamas tiltas pagal esamą dabartinio gatvės užstatymo struktūrą greičiausiai galėjęs būti po dabartinio gyvenamojo namo Vytauto g. 18 PV galu arba šalia jo.

Teritorijoje, esančioje tarp gyvenamųjų namų Vytauto g. 18 ir 20, iškasto šurfo 3 vietoje rasti du XVII a. pabaigos – XX a. I pusės kultūrinio sluoksnio horizontai. Apatinysis horizontas siejamas su rastu pastato pamato fragmentu ir yra su juo vienalaikis. Pastatas ir kultūrinis sluoksnis su buitinės keramikos fragmentais datuojami XVII a. pabaiga – XVIII a. Šis pastatas dar pavaizduotas 1812 m. A. Adamo piešinyje, jo dešiniajame pakraštyje (1 pav.). Tai greičiausiai buvęs ūkinės paskirties pastatas, orientuotas galu į tuometinę Vilniaus gatvę. Viršutinysis kultūrinio sluoksnio horizontas skiriamas XIX a. Jis susiformavęs virš rasto pastato pamato liekanų. Šiame sluoksnyje rasta molinių indų lygiu paviršiumi fragmentų, kai kurie iš jų glazūruoti ruda, gelsva glazūra arba be jos. Be to, sluoksnyje rasta stiklinių butelių ir langų stiklo duženų.

Po gyvenamojo namo Vytauto g. 20 PR sienos pamatu rastas XX a. I pusės pastato ŠR sienos fragmentas. Pastatas stovėjęs galu į Vilniaus gatvę. Jo PV siena galėjusi būti dabartinio įvažiavimo į „Teo“ pastato kiemą vietoje.

Įvado trasos PV sienelėje rasti prie gyvenamojo namo Vytauto g. 20 esančio kiemo rūsio ŠV sienos išoriniai akmenys. Šis rūsys statytas dar XIX a. ir priklausęs tarp pastatų Vytauto g. 18 ir 20 XX a. pradžioje stovėjusiam namui.

Vytauto St. 18, 20

In 2011, five test pits (a total of 10.2 m^2) were excavated at the foreseen water and sewer service line sites in the plot at Vytauto St. 18 and 20 in Trakai Old Town. The earliest drawing portraying the city of Trakai is only from the 19th century (Fig. 1). One test pit contained two late 17th – first half of the 20th-century cultural layer horizons with a building foundation fragment in the bottom layer.

Rytis Šiaulinskas

Trakų gatvė 27A

2011 m. sklype Trakų g. 27A vykdyti žvalgomieji tyrinėjimai. Jų metu ištirti 3 šurfai (kiekvienas 1x2 m dydžio) ir 16 m^2 dydžio perkasa – iš viso 22 m^2 plotas (1 pav.). Sklypas yra ištęstos formos, išsidėstęs tarp Trakų gatvės ir Totoriškių ežero. Sklype yra 4 terasos, iš jų 3 apatinės siauros. Antrojoje terasoje yra išlikę XX a. II puse datuojami pamatai. Viršutinė, ketvirtoji, terasa didžiausia. Joje sklypo R

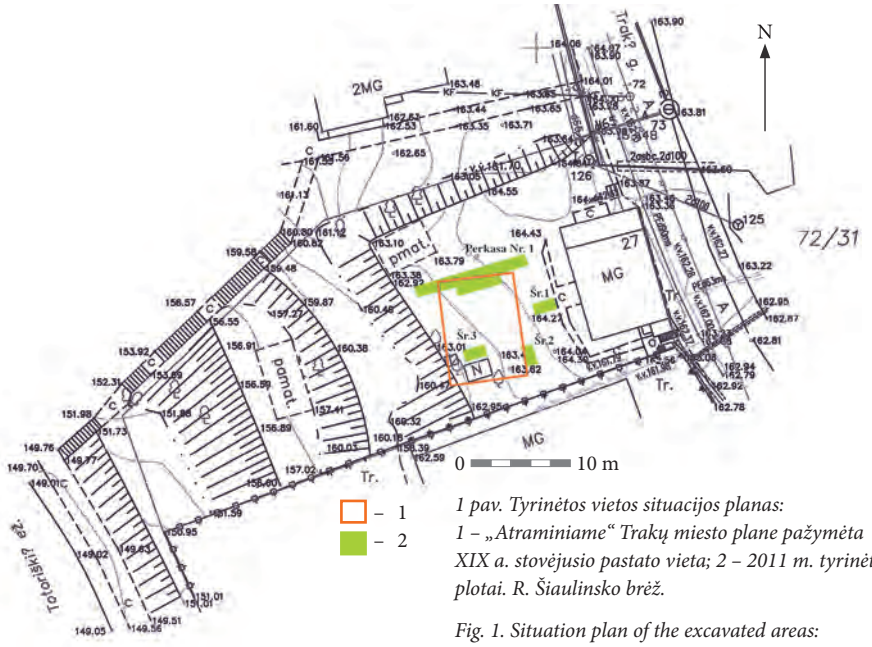

1 pav. Tyrinėtos vietos situacijos planas: 1 – „Atraminiame" Trakų miesto plane pažymėta XIX a. stovėjusio pastato vieta; 2 – 2011 m. tyrinėti plotai. R. Šiaulinsko brėž.

Fig. 1. Situation plan of the excavated areas: 1 – the location of the building that stood at the site in the 19th century is marked in the secondary plan of the city of Trakai; 2 – the areas excavated in 2011.

dalyje prie Trakų gatvės stovi XX a. I pusėje pastatytas gyvenamasis namas, ŠV kampe yra čia stovėjusio nedidelio garažo, statyto XX a. II pusėje, pamatai. Tyrimams pasirinkta viršutinė terasa, nes čia planuojama ant ankstesnio ūkinio pastato (statyto XIX a. viduryje) pamatų statyti naują pastatą. Ūkinis pastatas pažymėtas Trakų miesto plane. Perkasa ir šurfai orientuoti ir išdėstyti pagal sklypo konfigūraciją ir kasti vietose, kuriose galėjo stovėti ūkinis pastatas, taip pat jo aplinkoje.

XVIII a. datuojama buitinė keramika (dalis su gelsva, žalia ir ruda glazūra) rasta visuose tirtuose plotuose, bet beveik visur ji buvo sumaišyta su XIX–XX a. radiniais ir tik perkasos 1 R dalyje jos negausiai aptikta nepermaišytame, tačiau neintensyviame kultūriniame sluoksnyje. Ištyrus perkasą ir šurfus paaiškėjo, kad viršutinės sklypo terasos reljefas bent 2 kartus buvo performuotas. Pirmą kartą XIX a. II pusėje – XX a. pradžioje terasos V dalyje iki 50–90 cm gylio nuo tuometinio žemės paviršiaus buvo perkastas gruntas. Taip susiformavo perkasoje 1 fiksuotas pilkos žemės sluoksnis su XVIII–XX a. pradžia datuojamais radiniais ir pavieniais 20–30 cm skersmens akmenimis. Antru kartu XX a. II pusėje terasos V dalyje supiltas iki 70 cm storio žvyro sluoksnis. Tuo pačiu metu likęs terasos paviršius buvo lyginamas suformuojant dabartinį terasos vaizdą. Tiriant šurfą 2 jo P dalyje užfiksuotas iki 1,6 m gylio XXI a. perkasimas. Jis siejamas su gretimame sklype Trakų g. 29 rekonstruoto pastato statyba – rekonstruojant minėtą pastatą tirto sklypo P dalyje buvo iškasta apie 3 m pločio ir mažiausiai 1,6 m gylio tranšėja sunaikinant čia buvusį kultūrinį sluoksnį.

Žvalgomųjų tyrinėjimų Trakų mieste, sklype Trakų g. 27A, metu nustatyta, kad čia esantis kultūrinis sluoksnis labai apardytas, tačiau dar yra plotų su išlikusiu XVIII a. datuojamu kultūriniu sluoksniu.

Trakų St. 27A

In 2011, three test pits and a 16 m^2 trench (a total of 22 m^2) were excavated in the plot at Trakų St. 27A (Fig. 1). A layer with grey earth and 18th – early 20th-century finds and isolated 20–30 cm diameter stones was discovered in the trench.

UKMERGĖ

Eugenijus Butėnas, Romas Jarockis

Žvalgomieji tyrimai Ukmergės senamiestyje

2011 m. Ukmergės senamiestyje (UK 17116) ir jo vizualinės apsaugos pozonyje Darbininkų, Gražinos, Klaipėdos, Nuotekų, Pašilės, Paupio, Pavasario, Siaurojoje, Smėlių, Sodų, Vasario 16-osios ir Žilvičių gatvėse vykdyti žvalgomieji tyrimai. Jų metu buvo ištirti 73 šurfai – iš viso 148 m^2 plotas. Šurfuose 1–26, 28–53 ir 55–73 fiksuotas nuo 35 cm iki 1,7 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XIX–XX a. Šurfe 27, ties Nuotekų ir Lelijų gatvių sankryža, 1,1–1,2 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus užfiksuotas 70–80 cm storio kultūrinis sluoksnis su XVII–XVIII a. archeologiniais radiniais (1 pav.). Paupio gatvėje, 38 m į ŠR nuo šios gatvės ir Piliakalnio gatvės sankryžos, šurfe 54, 60–70 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus užfiksuotas iki 60 cm storio kultūrinis sluoksnis, galimai skiriamas Ukmergės pilies egzistavimo laikotarpiui (XIV–XV a.).

1 pav. Koklių fragmentai. R. Jarockio nuotr.

Fig. 1. Stove tile fragments.

The Field Evaluations in Ukmergė Old Town

In 2011, evaluations were conducted in Darbininkų, Gražinos, Klaipėdos, Nuotekų, Pašilės, Paupio, Pavasario, Siaurojoje, Smėlių, Sodų, Vasario 16-os, and Žilvičių Streets in Ukmergė Old Town. 73 test pits (a total of 148 m^2) were excavated. A 70–80 cm thick cultural layer with 17th–18th-century finds was found 1.1–1.2 m from the current ground's surface in test pit 27 at the intersection of Nuotekų and Lelijų Streets (Fig. 1).

UTENA

Marius Mockus, Ernestas Derkintis

Tyrimai Utenos senamiestyje

UAB „Elektros tinklo paslaugos“ Utenos miesto centre, saugomoje senojo miesto dalyje (UK 27626) – Bažnyčios, Daukanto, Kęstučio gatvėse ir Utenio aikštėje, bendroje 1,1 km ilgio atkarpoje tiesė naujas elektros kabelių li-